

TSEA83 : Datorkonstruktion

Fö8

VHDL 1/3

Fö8 : Agenda

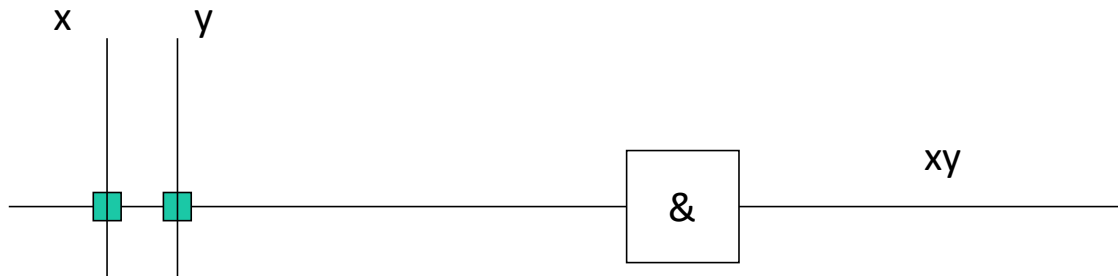
- Programmerbara kretsar
 - CPLD
 - FPGA
- VHDL
 - Kombinatorik
 - with-select-when
 - when-else
 - Sekvensnät
 - process
 - case
 - if-then-else
- Extra redovisningstillfälle
- Gruppbildning pågår ...
 - Projektanmälan
- Kravspec

Programmerbara kretsar

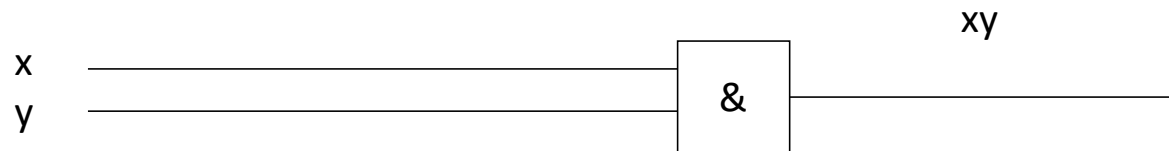
Programmerbara kretsar

- PLD = programmable logic device
- CPLD = complex PLD,
i princip flera PLD-er på ett chip
ex: 108 vipor + 540 produkttermer
- FPGA = field programmable gate array, komplexa kretsar upp till flera miljoner grindar.
Ex: 41600 vipor + komb.logik
+ 100st 2 kB RAM + 90 DSP (mult+ack)

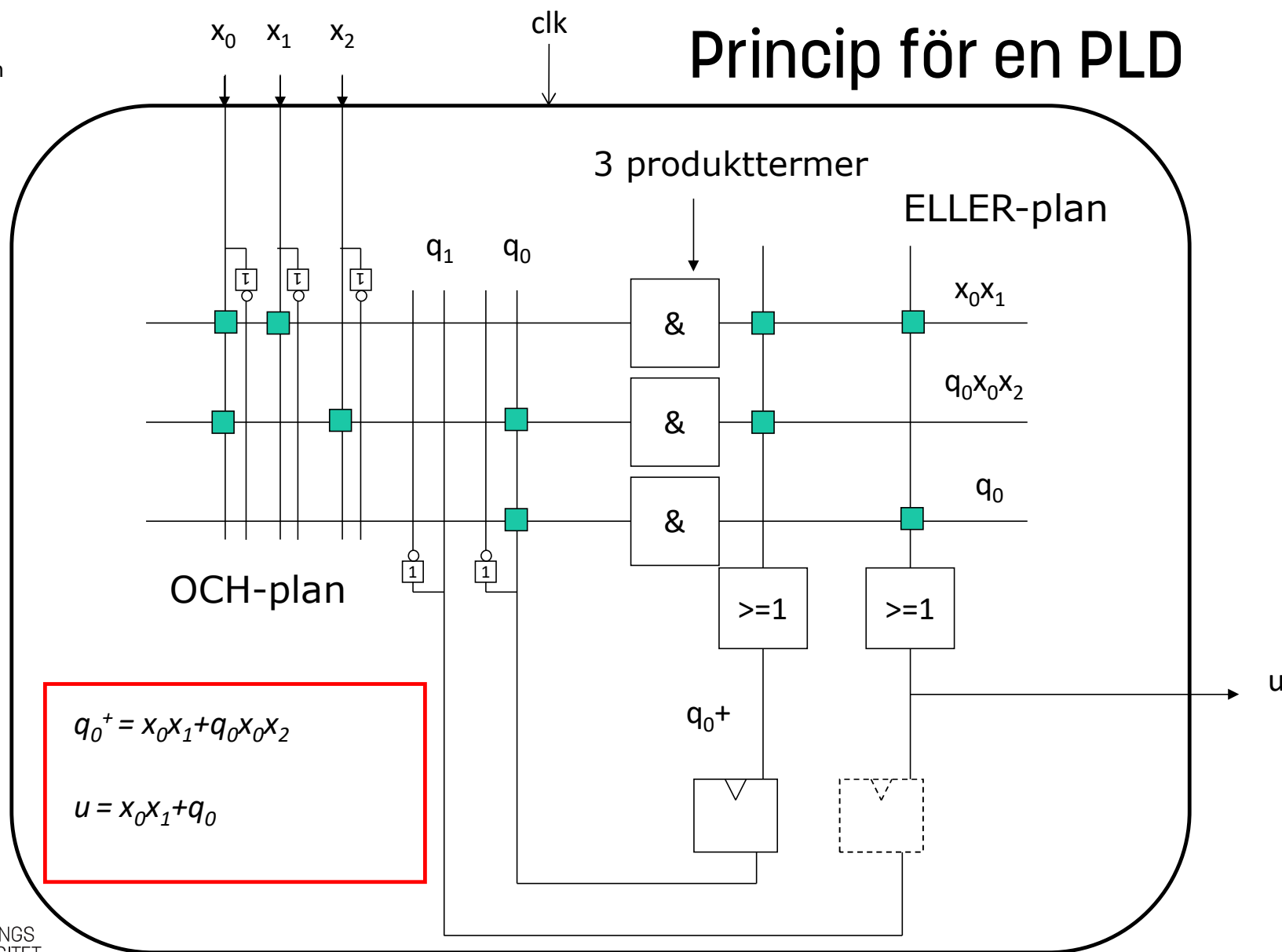
En notation

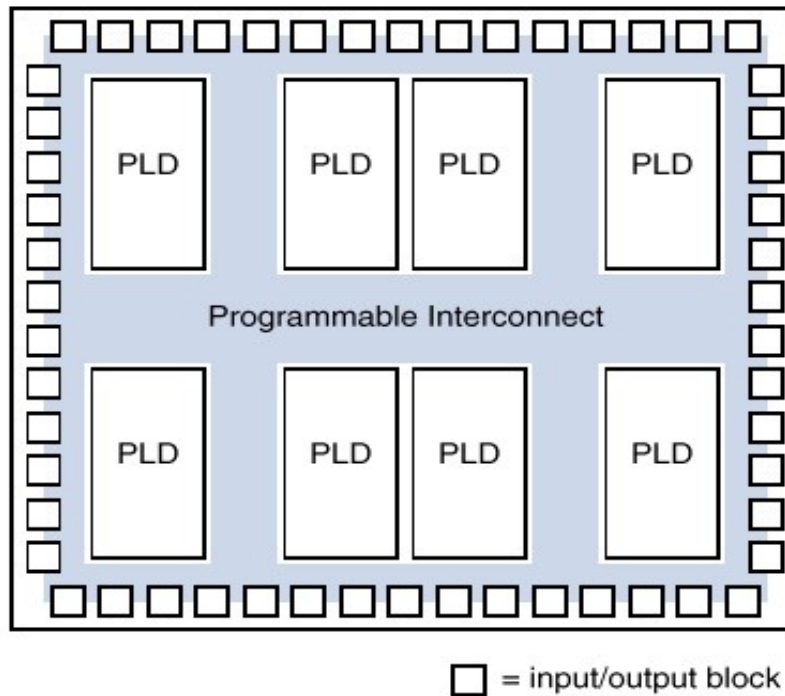
betyder

Princip för en PLD

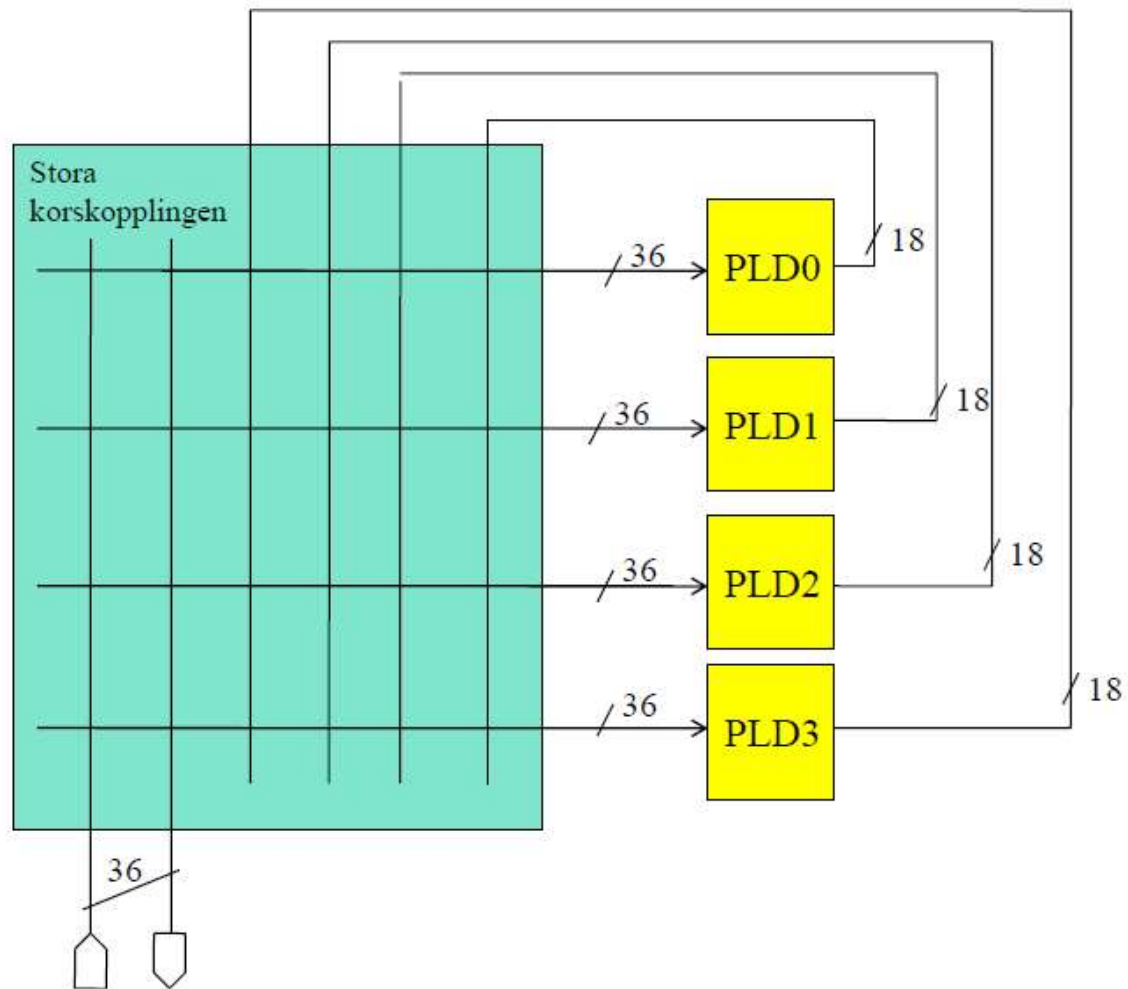

En allmän CPLD

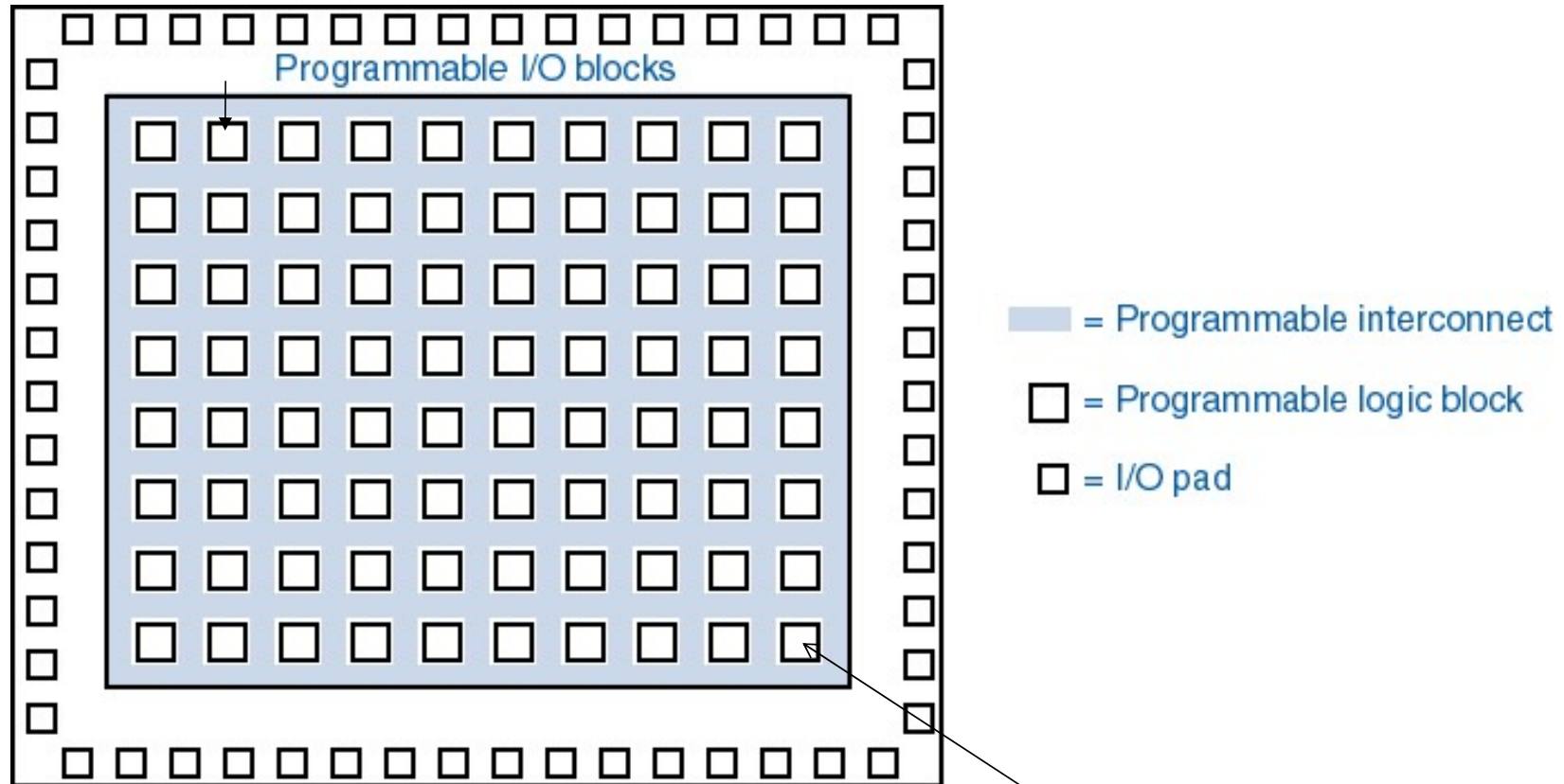

En samling PLDer på ett chip med programmerbara hopkopplingar

CPLD Xilinx 9572 - blockschema

General FPGA chip architecture

Dessutom 100 x 2kB RAM

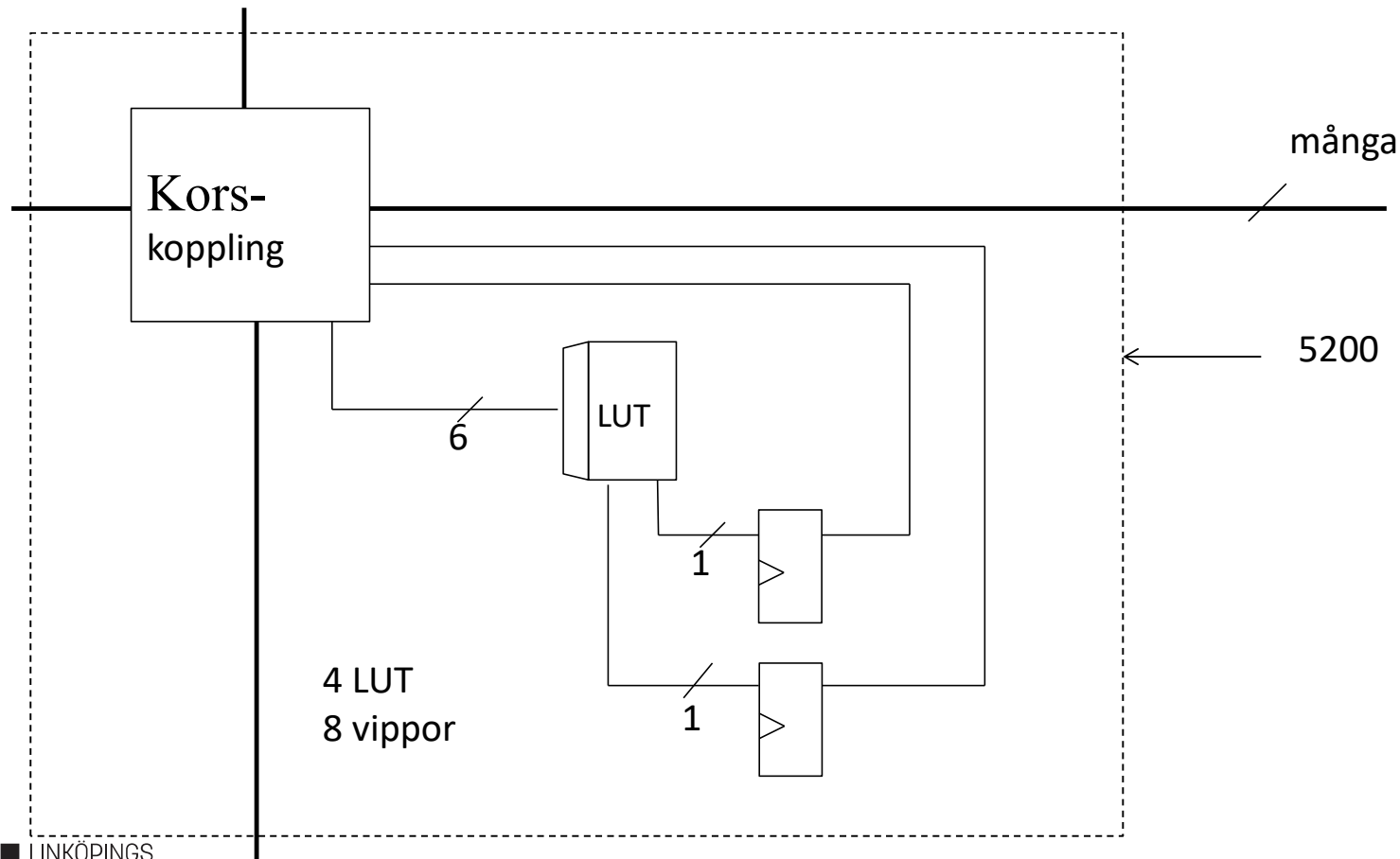
90 x DSP (mult + add)

Vissa FPGA-er innehåller CPU-er

CLB = configurable
logic block

Vad innehåller en CLB?

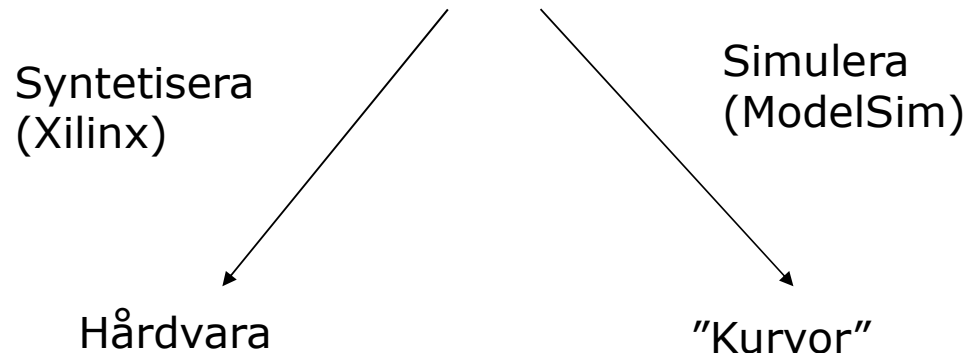
Logik görs med LUT (look up table)
"fyll i sanningstabellen i ett minne"

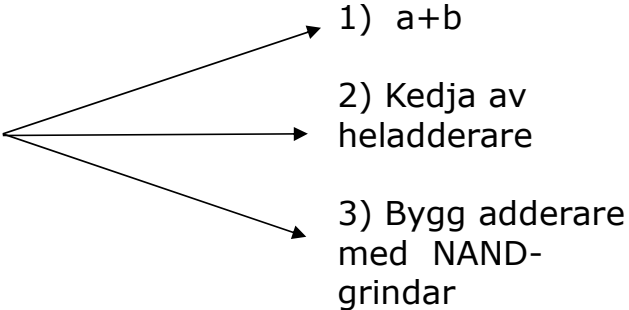
VHDL

VHDL

- VHDL=VHSIC Hardware Description Language
 - VHSIC = Very High Speed Integrated Circuit
- Ett programspråk för att:

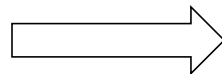
Varför VHDL?

- Hantera komplexitet
 - VHDL-koden kan simuleras
 - Beskrivning på flera olika abstraktionsnivåer
 - Ökad produktivitet
 - snabbare än schemaritning
 - återanvändbar kod
 - Modernt programmeringsspråk
 - Rikt, kraftfullt
 - Parallellt, ADA-liknande, starkt typat, overloading
 - Ej objektorienterat
-
- 1) $a+b$
 - 2) Kedja av heladderare
 - 3) Bygg adderare med NAND-grindar

VHDL nackdelar?

- Svårt att lära sig?
 - **Delmängd för syntes : 1-2 dagar!**
 - Avancerade simuleringar : 1-2 månader
- Nytt sätt att tänka
 - Lätt att hamna i mjukvarutänkande!
 - FPGA-n, CPLD-n är **inte en processor för VHDL**
 - VHDL är **inte sekvensiellt utan parallellt**
 - Tilldelning, variabler betyder inte samma sak som i andra prog.språk
 - Gör så här:

Tänk hårdvara och
gör ett blockschema

Översatt till VHDL

Hur ser ett VHDL-program ut?

```
library IEEE;  
use IEEE.std_logic_1164.all;  
use IEEE.numeric_std.all;
```

Bibliotek

```
entity namn1 is  
    -- beskrivning av in- och utgångar  
end entity namn1;
```

Gränssnitt mot
omvärlden

```
architecture namn2 of namn1 is  
    -- beskrivning av interna signaler  
begin  
    -- beskrivning av funktion  
end architecture namn2;
```

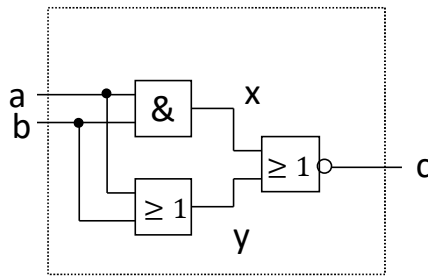
Funktion

VHDL är inte case sensitive, små eller stora bokstäver spelar ingen roll, ej heller mellanslag.

VHDL

Kombinatorik

VHDL för kombinatoriska nät


```
entity cnet is
    port(a,b: in std_logic;
          c: out std_logic);
end entity cnet;
```

```
architecture firsttry of cnet is
    signal x,y:std_logic;
begin
    c <= x nor y;
    x <= a and b;
    y <= a or b;
end architecture firsttry;
```

Parallellt "exekverande" satser. När ex a ändras så blir $x \leq a \text{ and } b$ och $y \leq a \text{ or } b$, vilket gör att $c \leq x \text{ nor } y$. Ordningen spelar ingen roll.

Vad betyder ett VHDL-program?

Syntetisering (Xilinx)

- **$x \leq a \text{ and } b$;**
betyder att en OCH-grind **kopplas in**
mellan trådarna a,b och x

Endast en tilldelning på x tillåten.

Simulering (ModelSim)

- **$x \leq a \text{ and } b$;**
är en parallellt exekverande sats
som körs om a,b ändras

Än så länge är ordningen mellan satserna oviktig

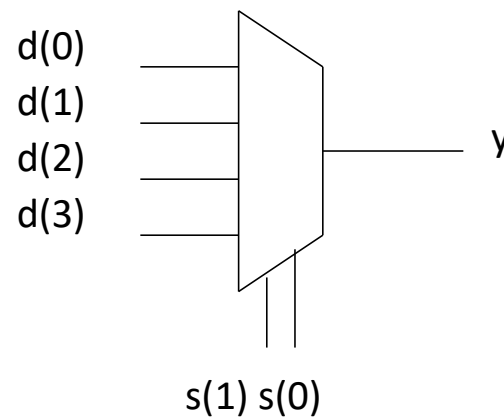
"Programmera" aldrig i VHDL!

Tänk hårdvara => översätt till VHDL

VHDL är ett "recept" för hur hårdvaran ska byggas!

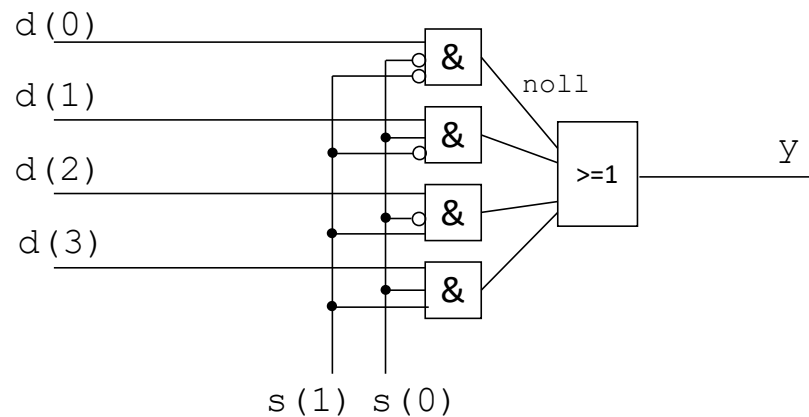
En multiplexer

```
entity mux is
  port( d: in std_logic_vector(0 to 3);
        s: in std_logic_vector (1 downto 0);
        y: out std_logic);
end entity mux;
```


Multiplexern, forts

```
architecture booleq of mux is
  signal noll,ett,tva,tre: std_logic;
begin
  noll <= not s(1) and not s(0) and d(0);
  ett <= not s(1) and s(0) and d(1);
  tva <= s(1) and not s(0) and d(2);
  tre <= s(1) and s(0) and d(3);
  y <= noll or ett or tva or tre;
end architecture booleq;
```


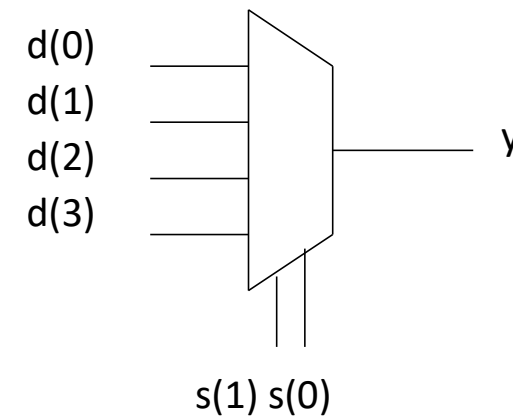
Multiplexern, forts

VHDL har en programsats som precis motsvarar en mux:

```
architecture behavior1 of mux is
begin
  with s select
    y <= d(0) when "00",
         d(1) when "01",
         d(2) when "10",
         d(3) when others;
end architecture behavior1;
```

Lägg märke till:

- det finns **enn** <= i programsatsen.
- enn rad är sann

With-select-when

- Är en parallell sats, concurrent statement
- Endast utanför **process**

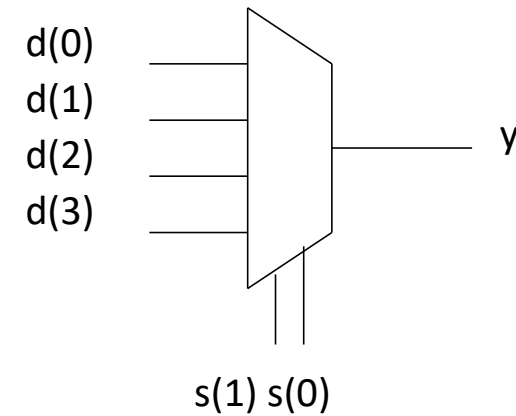
with (stysignal) **select**

```
(utsignal) <= (uttryck 1) when (signalvärde 1),  
              (uttryck 2) when (signalvärde 2),  
              ...  
              (uttryck n-1) when (signalvärde n-1),  
              (uttryck n) when others;
```

OBS: samtliga värden på **stysignal** måste täckas!

Multiplexern, forts

```
architecture behavior2 of mux is
begin
    y <= d(0) when s = "00" else
        d(1) when s = "01" else
        d(2) when s = "10" else
        d(3);
end architecture behavior2;
```


When-else

- Är en parallell sats, concurrent statement
- Endast utanför **process**

```
(signal) <= (Signal1) when (Villkor1) else  
    (S2) when (V2) else  
    ...  
    (SN-1) when (VN-1) else  
    (SN);
```

Lägg märke till:

- det finns enn <= i satsen.
- noll eller flera villkor är sanna (första sanna villkoret ger tilldelning)

$$S = S_1 V_1 + S_2 \bar{V}_1 V_2 + S_2 \bar{V}_1 \bar{V}_2 V_3 \dots$$

Kommentar

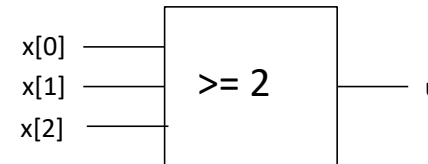
Både **with-select-when** och **when-else** kan uttrycka vilken Boolesk funktion (K-nät) som helst!

```
signal x: std_logic_vector(2 downto 0);  
signal u: std_logic;
```

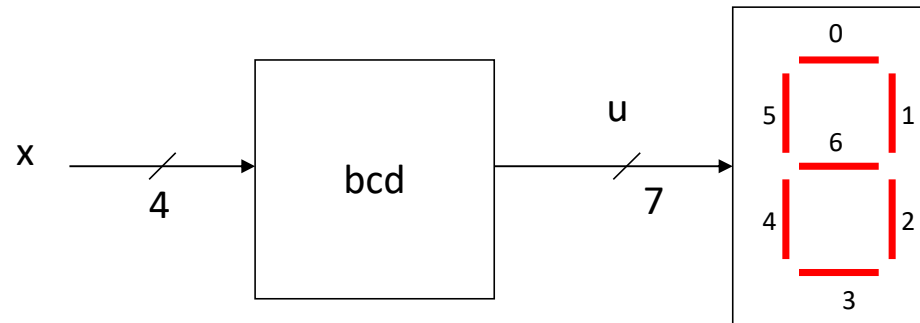
```
-- man kan skriva så här  
with x select  
    u    <= '1' when "011",  
        '1' when "101",  
        '1' when "110",  
        '1' when "111",  
        '0' when others;
```

```
-- eller så här  
u <= '1' when x=3 else  
    '1' when x>4 else  
    '0';
```

```
-- eller ...
```


Exempel: BCD -> 7-segment

x	u
0000	0111111
0001	0000110
...	...

Exempel: BCD -> 7-segment

```
entity bcd is
    port ( x : in std_logic_vector(3 downto 0);
           u : out std_logic_vector(6 downto 0));
end bcd;
```

```
architecture sanningstabell of bcd is
begin
```

```
    with x select
```

```
    u <= "0111111" when "0000",
        "0000110" when "0001",
        "1011011" when "0010",
        "1001111" when "0011",
        "1100110" when "0100",
        "1101101" when "0101",
        "1111100" when "0110",
        "0000111" when "0111",
        "1111111" when "1000",
        "1100111" when "1001",
        "1111001" when others;
```

```
end sanningstabell;
```

```
    u <= "0111111" when x="0000" else
        "0000110" when x="0001" else
        "1011011" when x="0010" else
        ...
```

kanske inte lika bra då
x=... måste upprepas.

Vad har vi så långt?

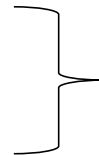
- **entity** beskriver gränssnittet
- **architecture** beskriver innehållet
- Mellan **begin** och **end** har vi parallella satser.
 - "vanlig" signaltilldelning **c <= a and b;**
 - **with-select-when** är en mux.
 - **when-else** är en generaliserad mux.
 - Ovanstående används för kombinatorik utanför process-satsen

VHDL

Sekvensnät

Vad kommer nu?

- VHDL för sekvensnät,
- process-satsen
 - case-when
 - if-then-else

Endast inuti process-sats!

Sekvensnät – en D-vippa

```
entity de is
  port(d,clk: in STD_LOGIC;
        q: out STD_LOGIC);
end de;

architecture d_vippa of de is
begin
  process(clk)
  begin
    if rising_edge(clk) then
      q <= d;
    end if;
  end process;
end d_vippa;
```

Processen exekveras
när `clk` ändras
sensitivity list

`q` uppdateras på
positiv `clk`-flank

I en `process (clk)` -sats gäller
(med `rising_edge(clk)`)
=> alla VL får en vippa på sig!

Vad blir detta?

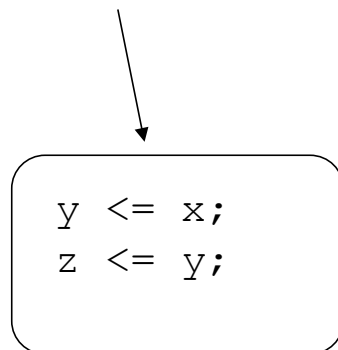
```
process(clk)
begin
  if rising_edge(clk) then
    y <= x;
    z <= y;
  end if;
end process;
```

Låt $y=0$, $z=0$.

Sätt $x=1$ och klocka en gång. Då blir väl $z=y=1$?

Så här blir det!

Inuti klockad process

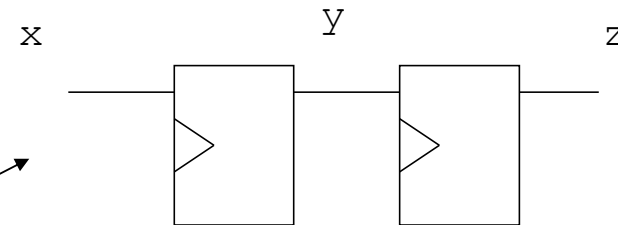

synt

Alla VL får
en vippa på sig

sim

Alla VL får
ett + på sig

$$y^+ = x;$$

$$z^+ = y;$$

} Nästa värde

$$y = y^+;$$

$$z = z^+;$$

} Tilldelning vid klockning

Simulering

Ibland får man höra att: Koden inom processen exekveras "sekvensiellt"!

Det är bara halvt sant!

Så här är det:
(eller så här gör ModelSim):

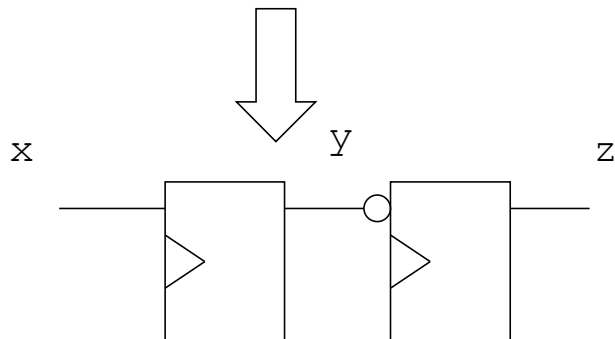
- 1) Evaluera nästa värde sekvensiellt
 $y^+ = x$
 $z^+ = y$
- 2) Uppdatera parallellt
 $y = y^+$
 $z = z^+$

```
process(clk)
begin
  if rising_edge(clk) then
    y <= x;    -- y+ = x
    z <= y;    -- z+ = y
  end if;
end process; -- y=y+, z=z+
```

Till slut

```
process(clk)
begin
  if rising_edge(clk) then
    y <= x;
    z <= y;
    z <= not y;
  end if;
end process;
```

Är faktiskt OK!
Men skriv inte så!


```
-- 1
process(clk)
begin
  if rising_edge(clk) then
    y <= x;
  end if;
end process;
```

```
-- 2
process(clk)
begin
  if rising_edge(clk) then
    z <= y;
  end if;
end process;
```

```
-- 3
process(clk)
begin
  if rising_edge(clk) then
    z <= not y;
  end if;
end process;
```

2 och 3 ihop går inte!

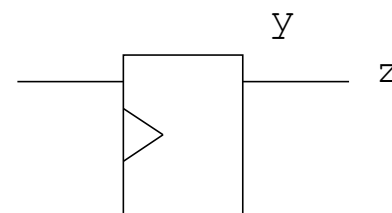
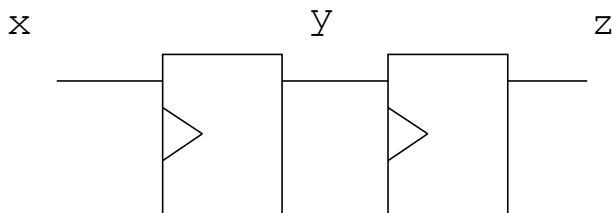
Ett exempel

```
process(clk)
begin
  if rising_edge(clk) then
    y <= x;
    if (y='1') then
      z <= '1';
    else
      z <= '0';
    end if;
  end if;
end process;
```

```
process(clk)
begin
  if rising_edge(clk) then
    y <= x;
  end if;
end process;

z <= '1' when (y='1')
      else '0';
```

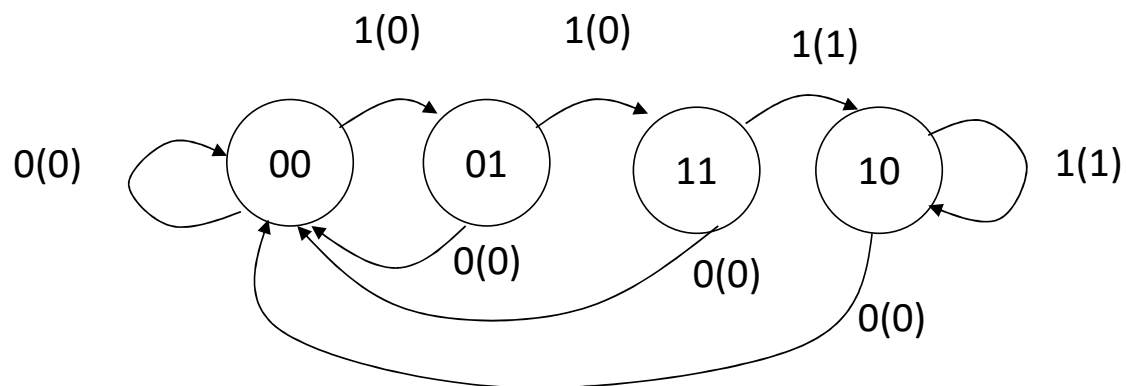
Ger båda samma funktion för z?

Nej, z till vänster kommer en klockpuls senare än z till höger.

Ett annat exempel

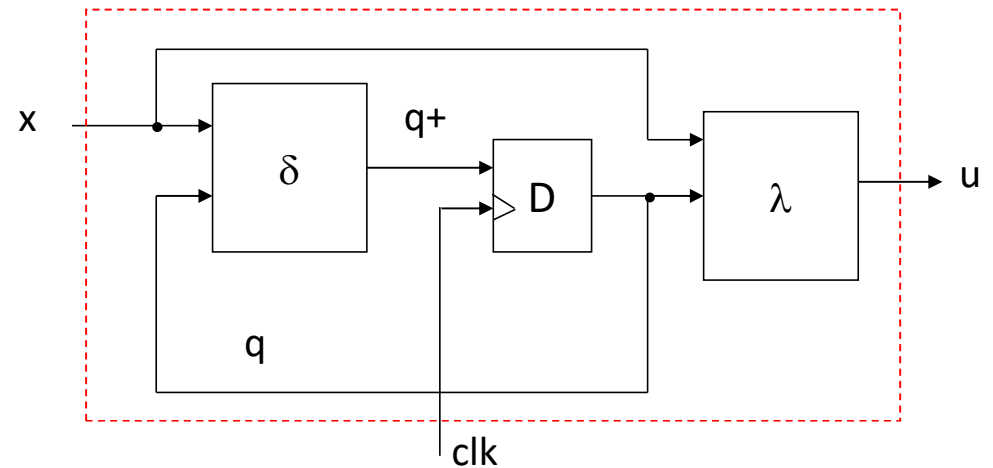
Bygg ett sekvensnät, som ger utsignalen 1 när insignalen varit 1 i minst tre klockcykler i rad.

Sekvensnät - Mealy

```
entity sn is
  port(x,clk: in std_logic;
        u: out std_logic);
end sn;

architecture booleq2 of sn is
  signal q: std_logic_vector(1 downto 0);
begin
  process(clk)
  begin
    -- delta: nästa-tillstånd
  end process;
  -- lambda: utsignal
end booleq2;
```


Case-when

```
case (styrsignal) is
  when (värde 1)    => (sats 1);
  when (värde 2)    => (sats 2);
  ...
  when (värde n-1) => (sats n-1);
  when others      => (sats n);
end case;
```

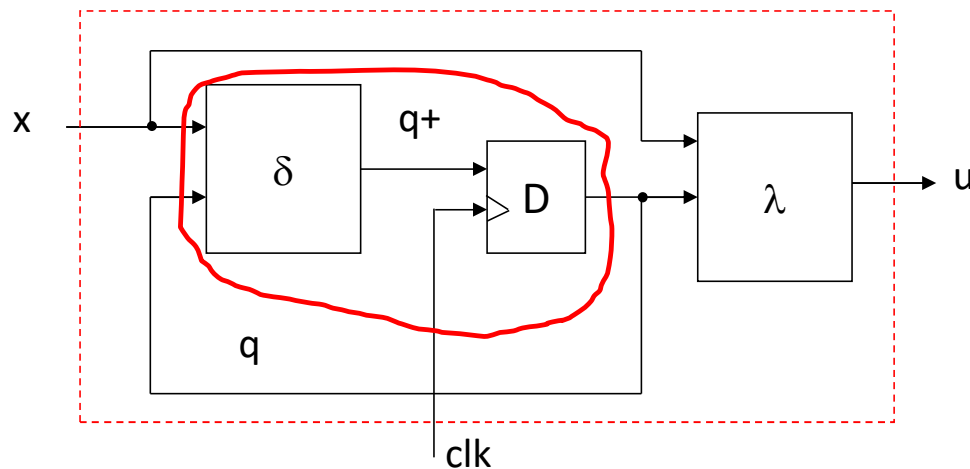
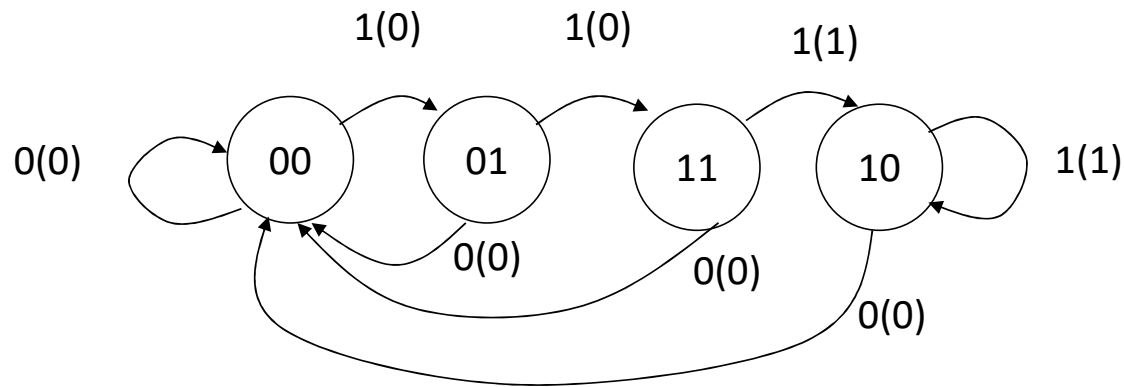
- Endast inuti **process**
- Måste beskriva vad som händer för alla värden på styrsignal
- motsvarar **with-select-when**, men är kraftfullare

If-then-else

```
if (uttryck 1) then
  (sats 1)
elseif (uttryck 2) then
  (sats 2)
elseif (uttryck n-1) then
  (sats n-1)
else
  (sats n)
end if;
```

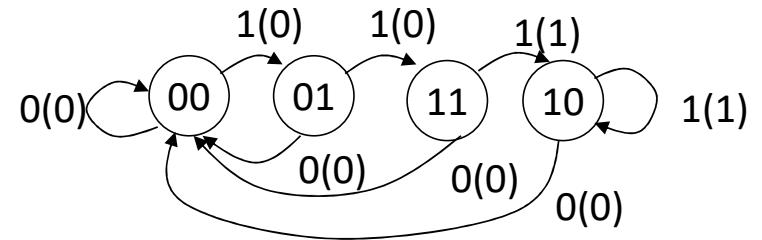
- Endast inuti **process**
- motsvarar **when-else**,
men är kraftfullare

Vi slår ihop δ -nätet och tillståndsvipporna

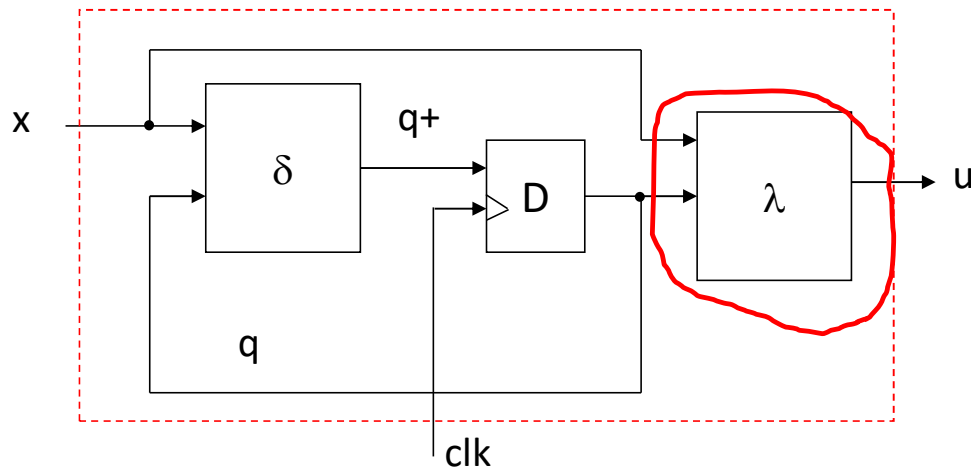
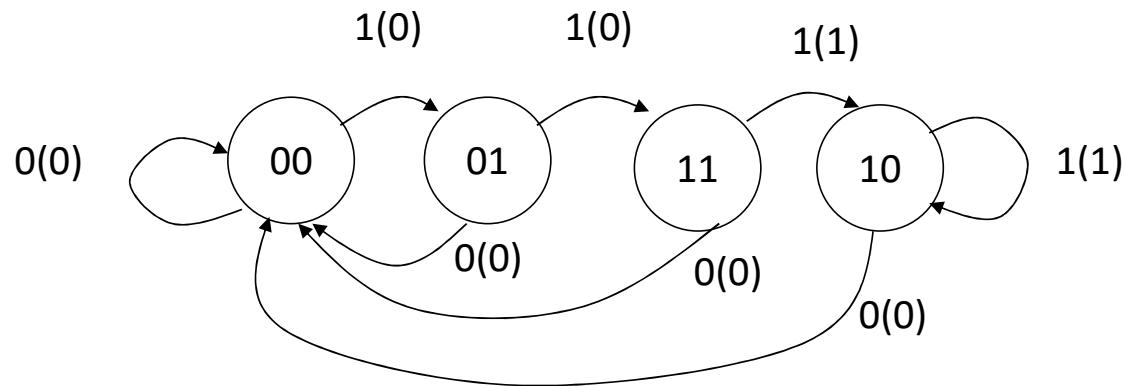

δ -nätet och tillståndsvipporna

```
-- delta: nästa-tillstånd
process(clk)
begin
  if rising_edge(clk) then
    case q is
      when "00" => if x='1' then q <= "01";
                    else q <= "00";
                    end if;
      when "01" => if x='1' then q <= "11";
                    else q <= "00";
                    end if;
      when "11" => if x='1' then q <= "10";
                    else q <= "00";
                    end if;
      when "10" => if x='1' then q <= "10";
                    else q <= "00";
                    end if;
      when others => q <= "00";
    end case;
  end if;
end process;
```


Datorkonstruktion λ -ekvationerna ska vara kombinatorik

Datorkonstruktion λ -ekvationen

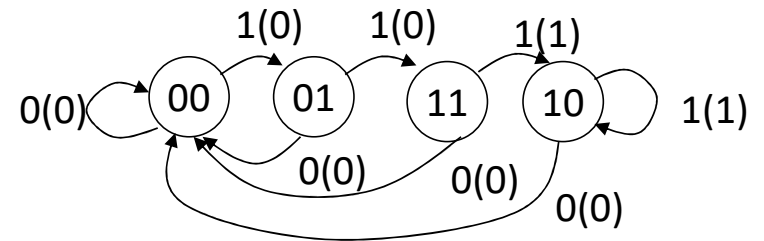
K-nät utanför processen

```
u <= '1' when q=="11" and x='1' else  
      '1' when q=="10" and x='1' else  
      '0';
```

eller optimerat (fixas av syntesverktyget):

```
u <= x and q(1);
```

Kommentar: `and` funkar alltså på
typerna `std_logic` och `boolean`

Komplett kod

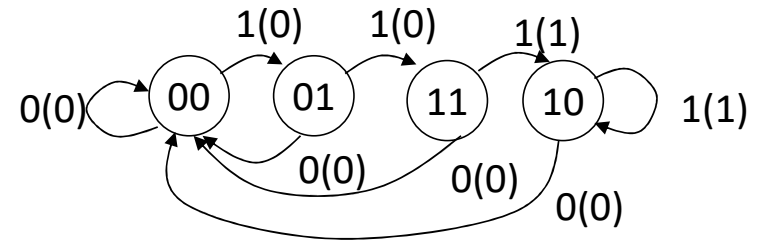
```

entity sn is
  port(x,clk: in std_logic;
        u: out std_logic);
end sn;

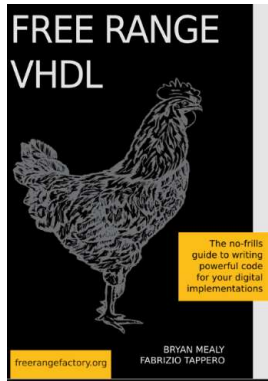
architecture booleq2 of sn is
  signal q: std_logic_vector(1 downto 0);
begin
  -- delta
  process(clk)
  begin
    if rising_edge(clk)
    case q is
      when "00" => if x='1' then q <= "01";
                    end if;
      when "01" => if x='1' then q <= "11";
                    else q <= "00";
                    end if;
      when "11" => if x='1' then q <= "10";
                    else q <= "00";
                    end if;
      when "10" => if x='0' then q <= "00";
                    end if;
      when others => q <= "00";
    end case;
    end if;
  end process;

  -- lambda
  u <= x and q(1);
end booleq2;

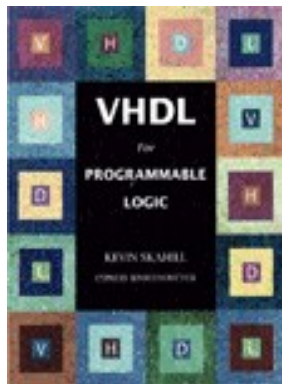
```


Mer om VHDL

Mealy, Tappero: *Free Range VHDL*, freerangefactory.org

Kevin Skahill: *VHDL for programmable logic*, Addison-Wesley

Extra redovisningstillfälle

Extra redovisningstillfälle

Onsdag 7/2 kl 15-17 (projektiden)

Torsdag 8/2 kl 10-12

För dig som har labb 1 eller 2 kvar.

Anmälan i Lisam.

Gruppbildning

Gruppbildning

Gruppbildningen pågår!

- Färdiga grupper kommer att få
 - en egen kanal i Teams
 - ett eget repo i Gitlab
- Kontrollera gruppbildningsdokumentet
- Fyll i projektanmälan (se kurshemsidan under Projekt)
- Lämna in projektanmälan **så snart det går.**

Kravspec : senast 13/2 kl 12 i gitlab

Skriv en kravspec

-Lämna in kravspec ver 0.1 **senast ti 13/2 kl 12**, i Gitlab.

Se exempel på kravspec i Lisam.

Anders Nilsson

www.liu.se